

CERTIFIKAT

grad za mlade

ANALIZA PROVEDBE OD 2021. DO 2024. GODINE

DR. SC. MARIO ŽULIČEK

STUDENI, 2024. GODINE

Izradu analize provedbe sustava certificiranja pod nazivom Grad za mlade, za razdoblje od 2021. do 2024. godine, naručila je i financirala Udruga gradova u Republici Hrvatskoj, a izradio ju je dr. sc. Mario Žuliček u studenom 2024. godine.

IMPRESUM

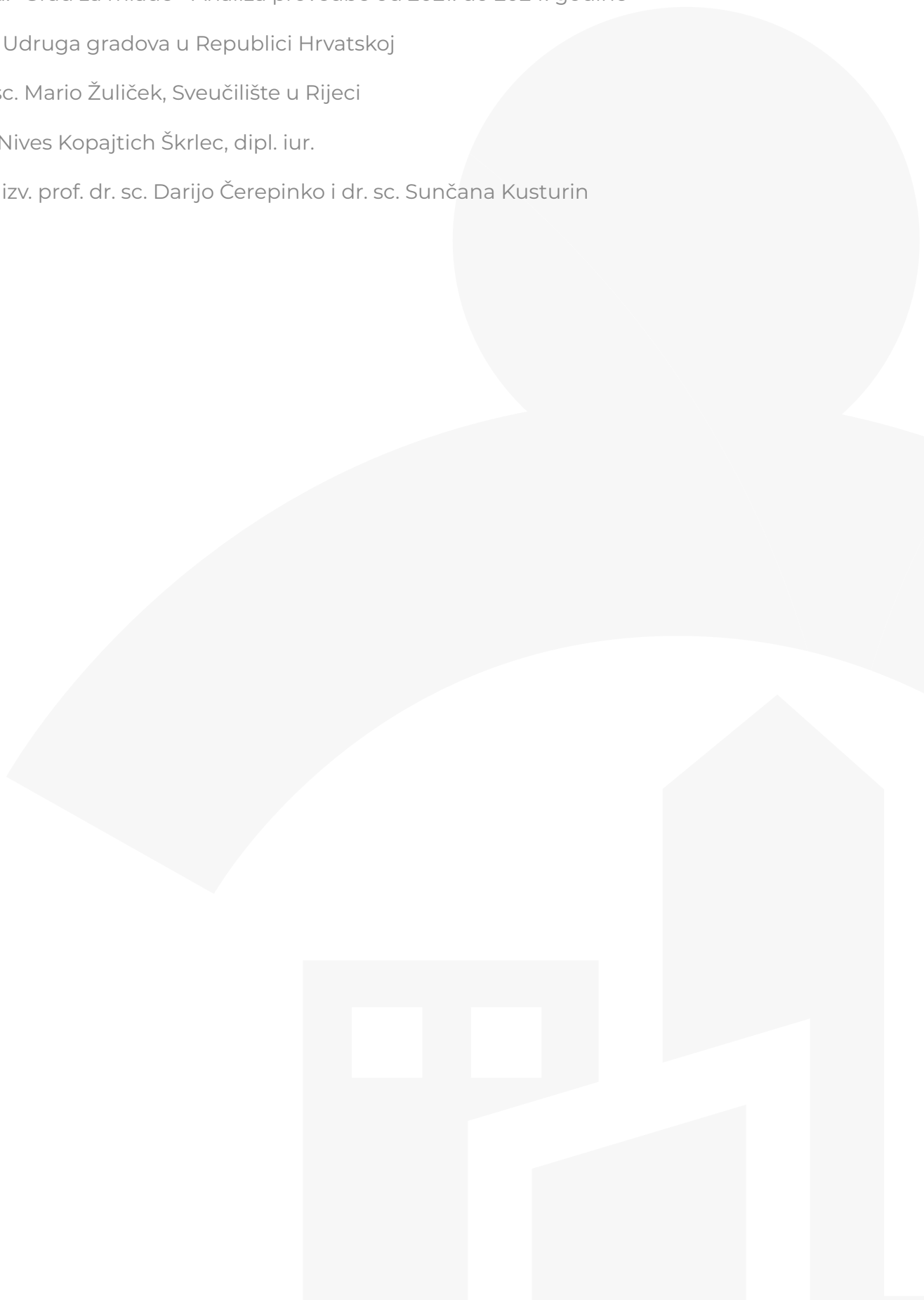
Publikacija: "Grad za mlade - Analiza provedbe od 2021. do 2024. godine"

Naručitelj: Udruga gradova u Republici Hrvatskoj

Autor: dr. sc. Mario Žuliček, Sveučilište u Rijeci

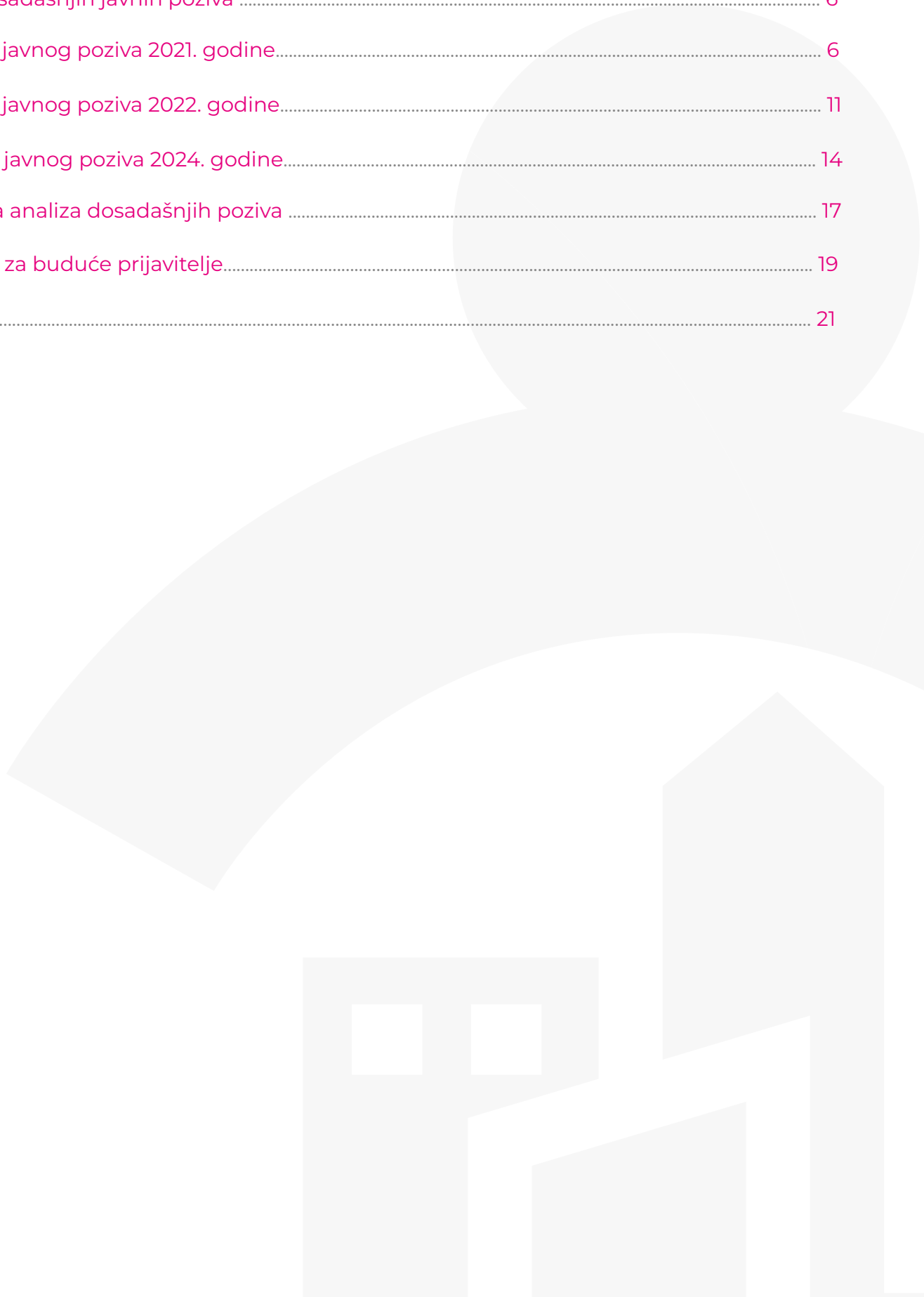
Urednica: Nives Kopajtich Škrlec, dipl. iur.

Recenzija: izv. prof. dr. sc. Darijo Čerepinko i dr. sc. Sunčana Kusturin

SADRŽAJ

O certifikatu Grad za mlade.....	4
Analiza dosadašnjih javnih poziva	6
Analiza javnog poziva 2021. godine.....	6
Analiza javnog poziva 2022. godine.....	11
Analiza javnog poziva 2024. godine.....	14
Ukupna analiza dosadašnjih poziva	17
Preporuke za buduće prijavitelje.....	19
Zaključak.....	21

Grad za mlade je alat koji daje konkretan popis potencijalnih lokalnih politika za mlade te pomoću kojeg jedinice lokalne samouprave mogu po pitanju kvalitete i kvantitete procijeniti trenutno stanje svojih politika, kao i definirati kratkoročne i dugoročne ciljeve. Na temelju popisa kriterija gradovi se mogu kandidirati za dobivanje certifikata Grad za mlade.

Certifikat se dodjeljuje gradovima koji ispunjavaju kriterije definirane od strane Povjerenstva za dodjelu Certifikata. Sustav sadrži ukupno 73 kriterija, koji su podijeljeni u osam tematskih područja:

- Participacija
- Demografski poticaji i mjere
- Zapošljavanje i stanovanje
- Mobilnost
- Zdravlje i sport
- Rad s mladima i kultura
- Obrazovanje
- Informiranje

Sustav certificiranja nastao je na temelju stručne analize postojećih modela u Europi i prilagodbe hrvatskom kontekstu u pogledu nadležnosti, financijskih i administrativnih kapaciteta te drugih aspekata. Zahvaljujući tome, sustav se lako može prilagoditi kontekstu drugih zemalja.

Da bi dobili certifikat, gradovi moraju zadovoljiti minimalno 50% kriterija u svakom tematskom području te ukupno 60, 70 ili 80% kriterija, ovisno o broju stanovnika.

- Gradovi do 10 tisuća stanovnika – 60%
- Gradovi između 10 i 35 tisuća stanovnika – 70%
- Gradovi iznad 35 tisuća stanovnika – 80%

Na dosadašnja tri javna poziva prijavilo se 65 gradova, a 18 gradova zadovoljilo je sve potrebne kriterije i dobilo oznaku Grad za mlade. Dobivena oznaka vrijedi tri godine, nakon čega grad ponovno mora proći proces evaluacije, čime se potiče kontinuirani rad na lokalnim politikama za mlade.

Predsjedništvo Udruge gradova u Republici Hrvatskoj donijelo je Odluku o prihvaćanju inicijative i pokretanju postupka certificiranja hrvatskih gradova za politike usmjerene mladima. Odlukom je predviđeno osnivanje Povjerenstva za dodjelu certifikata “Grad za mlade”.

Povjerenstvo ima 9 članova, a svoje predstavnike u Povjerenstvu imaju relevantne organizacije i institucije na polju rada s mladima, odnosno sve partnerske organizacije u ovom projektu. To su:

- Središnji državni ured za demografiju i mlade
- Institut za društvena istraživanja u Zagrebu
- Agencija za mobilnost i programe EU
- Mreža mladih Hrvatske
- Savez društava naša djeca
- Udruga gradova u RH

Podršku provedbi procesa pružaju Predstavništvo Europske komisije u Hrvatskoj, Ured Europskog parlamenta u Hrvatskoj i Ured UNICEF-a za Hrvatsku.

Povjerenstvo donosi Odluku o standardima kvalitete lokalnih politika usmjerenih mladima i dodjeli certifikata Grad za mlade te Odluku o objavi javnog poziva za podnošenje prijedloga za dodjelu certifikata Grad za mlade.

Javni pozivi su do sada objavljivani 2021., 2022. i 2024. godine te su rezultati navedenih javnih poziva predmet analize ovog dokumenta.

U nastavku su prikazane analize dosadašnja tri javna poziva – iz 2021., 2022. i 2024. godine.

Analiza javnog poziva 2021. godine

Na javni poziv za dodjelu certifikata Grad za mlade u 2021. godini pristigle su ukupno 32 kandidature. Evaluacija je provedena u tri razine – prvu razinu činile su individualne evaluacije evaluatora kojima su nasumično dodijeljeni gradovi. Svaki grad evaluiran je od strane dva evaluatora te su u prvoj razini oni neovisno ocijenili prijave svakog od tih gradova.

Druga razina evaluacije sastojala se od usuglašavanja dva evaluatora pojedinog grada kako bi zajednički raspravili eventualne razlike u procjenama i ocjenama. Cilj ove razine evaluacije je da osobe koje su dubinski upoznate s kandidaturom pojedinog grada usuglase svoje stavove po pitanju svake od predloženih mjera. U slučaju da konačno usuglašavanje oko pojedine mjere nije bilo moguće, ista mjera ostavljena je za konačnu odluku na trećoj razini evaluacije, odnosno na sastanku Povjerenstva za dodjelu certifikata Grad za mlade.

Treća razina evaluacije dogodila se na sastanku Povjerenstva za dodjelu certifikata Grad za mlade. Povjerenstvo čine predstavnici svih partnerskih organizacija te su na tom sastanku predstavljeni rezultati prve i druge razine evaluacije za svaki pojedini grad koji se kandidirao za dobivanje Certifikata. Dodatno, predstavljene su sve mjere u sklopu kandidatura oko kojih se evaluatori u drugoj fazi evaluacije nisu mogli usuglasiti te je donesena konačna odluka.

Odluka Povjerenstva konačna je i čini listu gradova koji su dobili certifikat Grad za mlade u sklopu javnog poziva u 2021. godini.

U tablici u nastavku prikazani su detalji svih kandidatura. Prikazani su rezultati konačnih evaluacija po svakom tematskom području, odnosno rezultati zadovoljavanja kriterija ispunjavanja minimalno 50% kriterija u svakom od tematskom području. Dodatno, u stupcu “Ukupni postotak” prikazan je postotak zadovoljavanja svih kriterija, nakon tri razine evaluacije.

Grad	Participacija	Demografski poticaji i mjere	Zapošljavanje	Mobilnost	Zdravlje i sport	Rad s mladima i kultura	Obrazovanje	Informiranje	Ukupni postotak
Belišće	NE	DA	DA	DA	NE	NE	NE	NE	45,07%
Biograd na Moru	NE	DA	DA	NE	DA	DA	NE	DA	54,93%
Buzet	NE	DA	DA	NE	DA	DA	DA	DA	64,79%
Crikvenica	NE	DA	DA	NE	DA	NE	DA	NE	57,75%
Dugo Selo	NE	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	67,61%
Karlovac	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	91,55%
Kaštela	NE	DA	NE	DA	DA	DA	DA	DA	42,25%
Koprivnica	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	87,32%
Korčula	NE	DA	DA	NE	DA	DA	DA	DA	53,52%
Krapina	NE	DA	NE	NE	NE	NE	NE	DA	38,03%

Kutina	NE	NE	DA	DA	DA	NE	NE	NE	49,30%
Labin	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	78,87%
Lepoglava	NE	DA	NE	DA	NE	NE	NE	DA	59,15%
Lipik	NE	DA	DA	NE	NE	DA	NE	DA	49,30%
Mursko Središće	NE	DA	NE	NE	NE	NE	NE	NE	36,32%
Novska	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	76,06%
Opatija	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	83,10%
Oroslavje	NE	DA	DA	NE	NE	NE	NE	DA	50,70%
Ozalj	NE	DA	NE	NE	NE	NE	NE	NE	28,17%
Pazin	DA	DA	NE	NE	NE	DA	DA	DA	56,34%
Poreč	NE	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	71,83%

Pregrada	DA	DA	NE	DA	NE	NE	DA	DA	49,30%
Rijeka	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	90,14%
Rovinj	NE	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	81,69%
Slatina	NE	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	73,24%
Slavonski Brod	NE	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	78,87%
Split	NE	NE	NE	DA	NE	NE	NE	NE	33,80%
Sveta Nedjelja	NE	NE	DA	DA	NE	NE	DA	DA	42,25%
Šibenik	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	83,10%
Varaždin	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	80,28%
Vinkovci	NE	DA	DA	NE	NE	DA	DA	DA	54,93%
Zabok	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	61,11%

Iz tablice je vidljivo da su gradovi koji su dostavili kandidature za dobivanje certifikata Grad za mlade zadovoljili prosječno 61,58% svih kriterija. Dodatno, rezultati pokazuju da je uvjerljivo najmanje gradova zadovoljilo kriterij od 50% pozitivno ocjenjenih kriterija u tematskom području Participacija – njih svega 34,48%. Zadovoljavanje kriterija od 50% pozitivno ocjenjenih predloženih mjera u tematskim područjima Mobilnost, Zdravlje i sport, Rad s mladima i kultura te Obrazovanje kreće se od 62,50% do 68,75%. U tematskom području Zapošljavanje ukupno je 75,00% kandidiranih gradova zadovoljilo minimalno 50% predloženih kriterija, u području informiranja njih 81,25%, dok su najbolji rezultati ostvareni u tematskom području Demografskih poticaja i mjera. U tom tematskom području 90,63% kandidiranih gradova zadovoljilo je minimalno 50% kriterija.

Devet gradova od 32 kandidirana, njih 28,13%, uspješno je zadovoljilo sve definirane kriterije i dobilo titulu Grad za mlade za razdoblje od 2021. do 2024. godine.

Na javni poziv za dodjelu certifikata Grad za mlade u 2022. godini pristiglo je ukupno 15 pojedinačnih kandidatura. Evaluacija je provedena u tri razine – prvu razinu činile su individualne evaluacije evaluatora kojima su nasumično dodijeljeni gradovi. Svaki grad evaluiran je od strane dva evaluatora te su u prvoj razini oni neovisno ocijenili prijave svakog od tih gradova.

Druga razina evaluacije sastojala se od usuglašavanja dva evaluatora pojedinog grada kako bi zajednički raspravili eventualne razlike u procjenama i ocjenama. Cilj ove razine evaluacije je da osobe koje su dubinski upoznate s kandidaturom pojedinog grada usuglase svoje stavove po pitanju svake od predloženih mjera. U slučaju da konačno usuglašavanje oko pojedine mjere nije bilo moguće, ista mjera ostavljena je za konačnu odluku na trećoj razini evaluacije, odnosno na sastanku Povjerenstva za dodjelu certifikata Grad za mlade.

Treća razina evaluacije dogodila se na sastanku Povjerenstva za dodjelu certifikata Grad za mlade. Povjerenstvo čine predstavnici svih partnerskih organizacija te su na tom sastanku predstavljeni rezultati prve i druge razine evaluacije za svaki pojedini grad koji se kandidirao za dobivanje Certifikata. Dodatno, predstavljene su sve mjere u sklopu kandidatura oko kojih se evaluatori u drugoj fazi evaluacije nisu mogli usuglasiti te je donesena konačna odluka.

Odluka Povjerenstva konačna je i čini listu gradova koji su dobili certifikat Grad za mlade u sklopu javnog poziva u 2022. godini.

U tablici u nastavku prikazani su detalji svih kandidatura. Prikazani su rezultati konačnih evaluacija po svakom tematskom području, odnosno rezultati zadovoljavanja kriterija ispunjavanja minimalno 50% kriterija u svakom od tematskom području. Dodatno, u stupcu "Ukupni postotak" prikazan je postotak zadovoljavanja svih kriterija, nakon tri razine evaluacije.

Grad	Participacija	Demografski poticaji i mjere	Zapošljavanje	Mobilnost	Zdravlje i sport	Rad s mladima i kultura	Obrazovanje	Informiranje	Ukupni postotak
Belišće	NE	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	78,95%
Čakovec	NE	DA	NE	DA	DA	NE	DA	DA	50,00%
Drniš	NE	DA	NE	NE	NE	NE	NE	NE	32,89%
Krapina	NE	DA	NE	NE	NE	NE	NE	NE	21,05%
Križevci	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	73,68%
Lipik	NE	DA	NE	NE	NE	NE	NE	NE	25,00%
Makarska	NE	NE	DA	NE	DA	NE	DA	NE	46,05%
Ozalj	DA	DA	DA	NE	DA	DA	DA	DA	60,53%
Pakrac	NE	DA	NE	NE	DA	DA	NE	DA	40,79%
Pleternica	NE	NE	DA	NE	DA	DA	NE	NE	40,79%

Poreč	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	71,05%
Pregrada	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	72,37%
Rovinj	NE	DA	DA	DA	DA	NE	DA	NE	56,68%
Sisak	NE	DA	NE	DA	DA	DA	DA	NE	52,63%
Slavonski Brod	NE	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	76,32%

Analiza rezultata pokazuje da su gradovi koji su dostavili candidature u sklopu javnog poziva za dodjelu certifikata Grad za mlade u 2022. godine zadovoljili prosječno 53,25% svih kriterija. Analiza rezultate prema tematskim područjima pokazuje da je najmanje gradova uspjelo zadovoljiti uvjet od 50% pozitivno ocjenjenih kriterija u tematskom području Participacije, njih samo 26,67%. Po 53,33% gradova navedeni je kriterij zadovoljilo u tematskim područjima Mobilnost i Informiranje, a po 60,00% u tematskim područjima Zapošljavanje te Rad s mladima i kultura. Najbolje rezultate gradovi kandidati ostvarili su u tematskim područjima Demografski poticaji i mjere te Zdravlje i sport, gdje je njih 86,67%, odnosno 80,00% uspjelo zadovoljiti najmanje 50% definiranih kriterija.

Od 15 kandidiranih gradova, njih troje je ispunilo sve potrebne kriterije (20,00%) te su dobili titulu Grada za mlade za razdoblje od 2022. do 2025. godine.

U 2024. godini izmijenjen je naziv tematskog područja broj 3 te je novi naziv Zapošljavanje i stanovanje, umjesto dosadašnjeg Zapošljavanje.

Na javni poziv za dodjelu certifikata Grad za mlade u 2024. godini pristiglo je ukupno 18 pojedinačnih kandidatura. Evaluacija je provedena u tri razine – prvu razinu činile su individualne evaluacije evaluatora kojima su nasumično dodijeljeni gradovi. Svaki grad evaluiran je od strane dva evaluatora te su u prvoj razini oni neovisno ocijenili prijave svakog od tih gradova.

Druga razina evaluacije sastojala se od usuglašavanja dva evaluatora pojedinog grada kako bi zajednički raspravili eventualne razlike u procjenama i ocjenama. Cilj ove razine evaluacije je da osobe koje su dubinski upoznate s kandidaturom pojedinog grada usuglase svoje stavove po pitanju svake od predloženih mjera. U slučaju da konačno usuglašavanje oko pojedine mjere nije bilo moguće, ista mjera ostavljena je za konačnu odluku na trećoj razini evaluacije, odnosno na sastanku Povjerenstva za dodjelu certifikata Grad za mlade.

Treća razina evaluacije dogodila se na sastanku Povjerenstva za dodjelu certifikata Grad za mlade. Povjerenstvo čine predstavnici svih partnerskih organizacija te su na tom sastanku predstavljeni rezultati prve i druge razine evaluacije za svaki pojedini grad koji se kandidirao za dobivanje Certifikata. Dodatno, predstavljene su sve mjere u sklopu kandidatura oko kojih se evaluatori u drugoj fazi evaluacije nisu mogli usuglasiti te je donesena konačna odluka.

Odluka Povjerenstva konačna je i čini listu gradova koji su dobili certifikat Grad za mlade u sklopu javnog poziva u 2024. godini.

U tablici u nastavku prikazani su detalji svih kandidatura. Prikazani su rezultati konačnih evaluacija po svakom tematskom području, odnosno rezultati zadovoljavanja kriterija ispunjavanja minimalno 50% kriterija u svakom od tematskom području. Dodatno, u stupcu "Ukupni postotak" prikazan je postotak zadovoljavanja svih kriterija, nakon tri razine evaluacije.

Grad	Participacija	Demografski poticaji i mjere	Zapošljavanje i stanovanje	Mobilnost	Zdravlje i sport	Rad s mladima i kultura	Obrazovanje	Informiranje	Ukupni postotak
Biograd na Moru	NE	DA	DA	DA	DA	NE	DA	NE	55,56%
Daruvar	NE	DA	NE	NE	DA	DA	NE	NE	37,04%
Garešnica	NE	DA	DA	NE	NE	NE	NE	NE	27,16%
Karlovac	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	90,12%
Koprivnica	NE	DA	DA	DA	NE	DA	DA	NE	58,02%
Krapina	NE	DA	NE	NE	DA	NE	DA	NE	48,15%
Labin	NE	DA	NE	DA	DA	DA	DA	NE	62,96%
Novska	NE	DA	DA	DA	DA	NE	DA	NE	54,32%
Opatija	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	75,31%
Ozalj	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	60,49%

Rijeka	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	85,19%
Samobor	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	80,25%
Slatina	NE	DA	DA	NE	NE	DA	DA	NE	55,56%
Šibenik	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	80,25%
Valpovo	NE	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	58,02%
Varaždin	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	65,43%
Vinkovci	NE	DA	DA	DA	DA	DA	DA	NE	66,67%
Vrgorac	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	NE	55,56%

Analiza rezultata pokazuje da su gradovi koji su dostavili kandidature u sklopu javnog poziva za dodjelu certifikata Grad za mlade u 2024. godine zadovoljili prosječno 62,00% svih kriterija. Kriterij od 50% pozitivno ocjenjenih predloženih mjera najmanje su gradovi zadovoljili u tematskim područjima Participacija i Informiranje, po 44,44%. Po 77,78% zadovoljavanja navedenog kriterija gradovi su ostvarili u tematskim područjima Mobilnost te Rad s mladima i kultura. U tematskom području Zdravlje i sport 83,33% kandidatura gradova uspješno je zadovoljilo 50% definiranih kriterija, a u području Obrazovanje njih 88,89%. Svi kandidirani gradovi (100,00%) zadovoljili su minimalno 50% definiranih kriterija u tematskom području Demografski poticaji i mjere.

Od 18 kandidiranih gradova, njih šest je ispunilo sve potrebne kriterije (33,33%) te su dobili titulu Grada za mlade za razdoblje od 2024. do 2027. godine.

Analiza kandidatura gradova za dobivanje certifikata Grad za mlade u tri provedena javna poziva pokazuje sljedeće postotke prosječnog zadovoljavanja svih definiranih kriterija:

JAVNI POZIV	PROSJEK ZADOVOLJAVANJA SVIH KRITERIJA
2021. godina	61,58%
2022. godina	53,25%
2024. godina	62,00 %

Rezultati pokazuju da kandidirani gradovi zadovoljavaju prosječno malo više od 60% svih definiranih kriterija u sklopu javnih poziva u 2021. i 2024. godini, uz blagi pad na 53,25% u 2022. godini. Razlozi za to mogu se tražiti u činjenici da je u sklopu javnog poziva u 2021. godini devet gradova dobilo certifikat Grad za mlade te se oni nisu javljali na javni poziv u 2022. godini. To su gradovi čije politike za mlade su ocjenjene najvišim ocjenama te su ostvarili i najviše postotke zadovoljavanja kriterija. Izostanak kandidature tih gradova u 2022. godini utjecao je na prosječni rezultat, što dodatno potvrđuje i podatak da je u sklopu javnog poziva u 2024. godini prosječni rezultat ponovno narastao preko 60%. Ti gradovi kandidirali su se za recertificiranje u sklopu javnog poziva u 2024. godini te su njihovi rezultati uključeni u ukupni postotak ostvaren na tom javnom pozivu.

Analiza rezultata po tematskim područjima, u odnosu na pojedini javni poziv, prikazani su u nastavku. U tablici su prikazani postoci gradova koji su zadovoljili najmanje 50% definiranih kriterija u pojedinom tematskom području.

- TP 1 – Participacija
- TP 2 – Demografski poticaji i mjere
- TP 3 – Zapošljavanje i stanovanje
- TP 4 – Mobilnost
- TP 5 – Zdravlje i sport
- TP 6 – Rad s mladima i kultura
- TP 7 – Obrazovanje
- TP 8 – Informiranje

JAVNI POZIV	TP 1	TP 2	TP 3	TP 4	TP 5	TP 6	TP 7	TP 8
2021.	2021.	2021.	2021.	2021.	2021.	2021.	2021.	2021.
2022.	2022.	2022.	2022.	2022.	2022.	2022.	2022.	2022.
2024.	2024.	2024.	2024.	2024.	2024.	2024.	2024.	2024.

Rezultati prikazuju da su najbolje rezultate gradovi ostvarili u sklopu posljednjeg javnog poziva, u 2024. godini, a najlošije u sklopu javnog poziva u 2022. godini.

Činjenica da su u sklopu javnih poziva u 2021. i 2024. godini sudjelovali gradovi koji su na prvom javnom pozivu ostvarili najbolje rezultate svakako utječe na rezultate, odnosno podatke da je njihov izostanak u javnom pozivu u 2022. godini utjecao na niže postotke.

Međutim, uzevši u obzir činjenicu da su nakon provedenog javnog poziva u 2021. godini dodani dodatni kriteriji, rezultati javnog poziva iz 2024. godine treba promatrati kroz prizmu još boljih rezultata. Radi se o kriterijima da se u obzir uzimaju samo mjere koje su provedene unutar posljednje tri godine te najmanje šest mjeseci prije objave javnog poziva na koji se gradovi javljaju. Navedeni kriteriji utjecali su na prihvatljivost velikog broja mjera koje su gradovi prijavljivali u 2021. godini i koje su tada pozitivno ocjenjene. Taj podatak, uz izostanak devet certificiranih gradova, utječe i na lošije rezultate u 2022. godini.

Analiza rezultata prema tematskim područjima pokazuje da su najbolji rezultati u sklopu javnog poziva u 2024. godini ostvareni u sedam od osam tematskih područja. Pad je zabilježen samo u sklopu tematskog područja Informiranje, na što je vjerojatno utjecala činjenica da su kriteriji u tom tematskom području pooštřavani iz godine u godinu. Tome doprinosi i podatak da je zabilježena tendencija pada kroz tri analizirana javna poziva.

U šest od osam tematskih područja zabilježen je pad u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu te zatim rast u 2024. godini iznad razine iz 2021. godine. Na rezultate u 2022. godini svakako je utjecala činjenica da su izostale kandidature devet gradova koji su zadovoljili sve potrebne kriterije u 2021. godini. Međutim, rezultati iz 2024. godine pokazuju još više rezultate u odnosu na 2021. godinu, unatoč činjenici da su kriteriji postroženi nakon javnog poziva iz 2021. godine. Na navedene rezultate utjecala je činjenica da su u 2024. godini izostale kandidature dobrog dijela gradova koji su se kandidirali u 2021. godini, ali rezultati svakako pokazuju i trend povećanja kvalitete i kvantitete politika za mlade nakon tri godine provedbe sustava certificiranja.

Od prethodno navedenog trenda izdvajaju se rezultati u tematskom području Zdravlja i sport gdje je uočen kontinuirani rast postotka gradova koji su zadovoljili najmanje 50% definiranih kriterija.

Rezultati posljednjeg javnog poziva pokazuju da je najmanje gradova uspjelo zadovoljiti minimalno 50% definiranih kriterija u tematskim područjima Participacija i Informiranje, po 44,44%. U svim ostalim tematskim područjima gradovi su značajno podigli kvalitetu i kvantitetu svojih politika pa su tako sljedeća najlošija područja blizu 80%, dok su svi kandidirani gradovi zadovoljili navedeni kriterij u području Demografski poticaji i mjere.

Na temelju rezultata moguće je zaključiti da je provedba sustava certificiranja pozitivno utjecala na kvalitetu i kvantitetu politika za mlade u hrvatskim gradovima, već nakon tri provedena javna poziva.

Iskustvo dosadašnje provedbe procesa certificiranja gradova, kroz tri javna poziva, istaknulo je nekoliko zaključaka koji mogu rezultirati savjetima za gradove koji planiraju kandidaturu za dobivanje Certifikata u narednim godinama.

Ističe se da konačnu odluku o zadovoljavanju svakog pojedinog kriterija donosi Povjerenstvo za dodjelu certifikata Grad za mlade te sama primjena savjeta koji slijede ne jamči i dobivanje Certifikata. Međutim, iskustvo je pokazalo da primjena određenih pristupa povećava kvalitetu samih kandidatura i dovodi gradove kandidate u povoljniji položaj.

Preporuke na temelju dosadašnjeg iskustva su:

1) Početi s pripremom kandidature dovoljno rano

Kriteriji za dobivanje certifikata Grad za mlade većinom se odnose na politike koje su u provedbi minimalno šest mjeseci. Uzevši u obzir trajanje donošenja određene politike, jasno je da je potrebno vrijeme za podizanje razine zadovoljavanja kriterija, ako je to potrebno. U idealnom slučaju grad kandidat već ima politike za mlade razvijene na potrebnoj razini, ali iskustvo je pokazalo da u većini slučajeva nije tako te je potrebno poboljšanje po pitanju kvalitete i kvantitete. Navedeno iziskuje vrijeme.

2) Osnovati radnu skupinu za pripremu kandidature

Jedan od isključivih uvjeta za dobivanje certifikata Grad za mlade je imenovanje koordinatora prijave ispred grada kandidata, koji je odgovoran za predaju kandidature i komunikaciju s provoditeljima sustava certificiranja. Međutim, iskustvo je pokazalo da bolje rezultate ostvaruju gradovi koji su prilikom pripreme kandidature osnovali radnu skupinu sastavljenu od predstavnika različitih upravnih odjela, organizacija i dionika općenito. Na taj način ostvaruje se veća širina u području upoznatosti s postojećim politikama i mjerama koje grad provodi, dok se istovremeno razvijaju i kvalitetnije ideje u vezi unaprjeđenja postojećih ili donošenja novih politika.

3) Objektivno i iskreno napraviti inicijalnu analizu

Savjet je pripremu kandidature započeti inicijalnom analizom politika za mlade u gradu, odnosno samoprocjenom na temelju definiranih kriterija za dobivanje Certifikata. Inicijalna analiza, ako je odrađena objektivno i kvalitetno, daje jasnu sliku o potrebi za unaprjeđenje razine kvalitete i kvantitete politika za mlade, na temelju koje je moguće definirati jasan i konkretan plan do trenutka predaje kandidature.

4) Konzultirati najčešća pitanja u vezi dodjele Certifikata

Udruga gradova na dijelu svoje web stranice namijenjenom certifikatu Grad za mlade (www.udruga-gradova.hr/grad-za-mlade) objavljuje sve korisne informacije i upute u vezi kandidature za dobivanje Certifikata. Jedna od skupina informacija su najčešća pitanja i odgovori, čiji se popis kontinuirano ažurira. Najčešća pitanja često dodatno pojašnjavaju proces kandidature i dobivanja Certifikata te mogu biti od velike pomoći koordinatorima prijave.

5) Konzultirati dobre prakse mapirane u sklopu javnih poziva

Na prethodno navedenom dijelu web stranice Udruge gradova namijenjenom certifikatu Grad za mlade (www.udruga-gradova.hr/grad-za-mlade) nalazi se i dio s dobrim praksama gradova koje su mapirane kroz dosadašnje javne pozive. Dobre prakse mogu poslužiti prijaviteljima kako bi dobili širu sliku i nove ideje o tome kako je moguće zadovoljiti pojedini kriterij, odnosno u kojem smjeru je moguće razviti pojedine politike za mlade.

6) Što jasnije i konkretnije opisati mjere

Prilikom popunjavanja prijavnog obrasca, koordinator prijave navodi naziv i opis mjere kojom grad zadovoljava pojedini kriterij. Navedeno predstavlja jedan od dva ključna elementa na temelju kojih evaluator stvara sliku o zadovoljavanju kriterija od strane grada kandidata. Samim time, snažno se potiče da opisi mjera budu što jasniji i što konkretniji kako bi evaluatoru odmah bilo jasno o kakvoj se mjeri radi. Navedeno nerijetko utječe na procjenu kvalitete predložene mjere.

7) Koristiti službene dokumente za dokazivanje

Drugi ključni element na temelju kojeg evaluator stvara sliku o zadovoljavanju pojedinog kriterija su dokazi o provedbi navedene mjere. Snažno se potiče da se za dokazivanje koriste službeni dokumenti kada god je to moguće jer navedeno ostavlja dojam ozbiljnosti i dugoročnosti, a samim time i kvalitete. U slučaju većih dokumenata ili dokumenata koji nisu strojno čitljivi, uputno je naznačiti u kojem dijelu dokumenta se nalazi dokaz kako bi bili sigurni da će evaluator vidjeti upravo onaj dio koji je najvažniji u kontekstu dokazivanja mjere.

Provedbom sustava certificiranja „Grad za mlade“ u razdoblju od 2021. do 2024. godine potvrđena je važnost strukturiranog i evaluacijom utemeljenog pristupa razvoju lokalnih politika za mlade. Analizirani podaci ukazuju na postupno unaprjeđenje kvalitete i kvantitete tih politika, uz izražen napredak u većini tematskih područja, osobito u pogledu demografskih mjera, obrazovanja te zdravlja i sporta. Posebno valja istaknuti činjenicu da su, unatoč postupnom pooštavanju kriterija, rezultati u 2024. godini u većini područja nadmašili one iz prethodnih ciklusa, što upućuje na jačanje kapaciteta gradova i porast institucionalne osjetljivosti na potrebe mladih.

Sustav certificiranja „Grad za mlade“ pokazao se učinkovitom razvojnom platformom koja gradovima pruža jasan okvir za planiranje, provedbu i evaluaciju politika usmjerenih mladima. Istodobno, mehanizmi povratne informacije i periodičnog recertificiranja dodatno potiču održivost i kontinuitet postignutih rezultata. Na temelju dosadašnjih saznanja može se zaključiti da certifikat, osim što motivira jedinice lokalne samouprave na unaprjeđenje postojećih praksi, doprinosi i stvaranju standarda kvalitete u području javnih politika za mlade u Republici Hrvatskoj.